

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ทุกครั้งที่มีการกล่าวถึงประเด็นปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชน สิ่งแรกที่มีคนนึกถึงและใช้อ้างอิงจนเรียกได้ว่าเป็นธรรมเนียมนิยม ก็คือ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” (The Universal Declaration of Human Rights) ที่องค์การสหประชาชาติมีมติรับรอง เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 อันคำว่า “สากล” ที่ใช้กำกับชื่อปฏิญญา ประกอบกับความนิยมชมชื่นในพยานภาพของอารยธรรมตะวันตกอันแผ่ไพศาลออกไปทั่วโลก จึงชวนให้สื่อความหมาย (ของปฏิญญาสากล¹) ว่า มีสถานะความเป็นสากล และเป็นจริงอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ดังนั้นจึงย่อมมีความชอบธรรมที่จะยึดถือเป็นเกณฑ์คุณค่า และมาตรฐานนานาชาติโดยสมบูรณ์ยิ่งไปกว่านั้น ความเชื่อความศรัทธาในความเป็นสากลและความชอบธรรม ยังได้รับแรงเสริมจากบรรดาคติกาสัญญา ระหว่างประเทศ และปฏิญญาย่อยอื่นๆ ที่ทยอยตามกันออกมาโดยลำดับ ยังผลให้สิทธิมนุษยชนมีสถานะเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งในส่วนที่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ และในส่วนที่มีผลใช้บังคับโดยนัยกฎหมาย แต่ถึงบัดนี้ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า เกณฑ์คุณค่าและมาตรฐานสิทธิที่มุ่งพยายามให้ครอบคลุมอย่างเบ็ดเสร็จเป็นสากลดังเช่น “ปฏิญญาสากล” นั้น โดยแท้จริงแล้วเป็นแต่เพียงหลักการที่อิงอยู่โดยพื้นฐานกับวัฒนธรรมปัจเจกเสรีนิยม และประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ของโลกตะวันตก โดยขาดความสัมพันธ์เชื่อมโยงต่อสภาพความเป็นจริงทางเศรษฐกิจ การเมือง บริบทวัฒนธรรม และประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ของสังคมโลกภายนอกตะวันตก ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป² ซึ่งหนึ่งในนั้นจากสังคมภายนอกโลกตะวันตกก็คือ สังคมอิสลาม³ ซึ่งเป็นสังคมที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์คำสอนของ

¹ ปฏิญญาสากลฯ เป็นคำย่อของคำว่า “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” โดยจะใช้ตลอดไปในการศึกษาครั้งนี้

² เสน่ห์ จามริก, สิทธิมนุษยชน : เกณฑ์ คุณค่า และฐานความคิด (กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543), หน้า 271 – 273.

³ อิสลาม เป็นคำในภาษาอาหรับหมายถึง การยอมจำนนโดยสิ้นเชิงต่ออัลลอฮ์ องค์เดียว ซึ่งก่อให้เกิดความสันติ

อัลลอฮ์ ซุบฯ⁴ และแบบอย่างของนบีของพระองค์⁵ ความจริงแล้วอิสลามเป็นระบอบการดำเนินชีวิตที่อัลลอฮ์ ซุบฯ ได้ทรงประทานมาให้แก่มนุษย์ในทุกๆประชาชาติ โดยผ่านบรรดานบีที่ได้ทรงแต่งตั้งมาจากคนที่มีคุณธรรมในบรรดามนุษย์ด้วยกันเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งมีจำนวนมาก นับตั้งแต่อาดัม ซึ่งเป็นมนุษย์และนบีคนแรก ทั้งนี้เนื่องจากมนุษย์ไม่เพียงจะเบี่ยงเบนออกจากหนทางที่ถูกต้องครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ยังได้ทำลายหรือบิดเบือนคำสอนต่างๆที่นบีเคยนำมาประกาศ และมอบให้แก่พวกเขาอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ นบีท่านอื่นจึงถูกส่งมาประกาศ “สาส์น” ดังเดิมอีกเพื่อชี้นำมนุษย์ให้กลับไปสู่วางหนทางที่ถูกต้องอีกครั้ง อย่างไรก็ตามสาส์นดังกล่าวไม่ได้ชื่อว่า “อิสลาม” เพราะ ว่านบีท่านอื่นๆไม่ใช่ชาวอาหรับเหมือนกับนบีมุฮัมมัด คือลฯ⁶ แต่ความหมายของสาส์นยังคงมีความหมายว่า “การยอมจำนนต่อพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์ ซุบฯ) ที่แท้จริงโดยสิ้นเชิง” คืออิสลามในภาษาอาหรับนั่นเอง แล้วในที่สุดนบีมุฮัมมัด คือลฯ ก็ได้รับการแต่งตั้งจากอัลลอฮ์ ซุบฯ ให้เป็นนบีคนสุดท้ายมาประกาศ และยืนยันทางนำของพระผู้เป็นเจ้าที่นบีก่อนหน้านี้นี้ได้ประกาศไว้ โดยเป็นผู้เสนอทางนำของพระผู้เป็นเจ้าในรูปแบบสุดท้ายที่มีความสมบูรณ์และมีความเป็นสากล ซึ่งทางนำนี้เป็นที่รู้จักกันในขณะนี้ว่า “อิสลาม” ซึ่งเป็นชื่อที่ได้ถูกประทานมาจากพระผู้เป็นเจ้า และทางนำนี้ได้ถูกเก็บรักษาไว้ในรูปของอัลกุรอาน และ สุนนะฮ์⁷

อย่างไรก็ตาม อิสลามมิใช่ศาสนาที่ปรากฏให้เห็นอยู่โดยทั่วไป ซึ่งความหมายได้ถูกบิดเบือนไปแล้ว โดยจำกัดขอบเขตแค่ชีวิตส่วนบุคคลของมนุษย์⁸ ซึ่งคนส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าศาสนาเป็นเรื่องความเชื่อหรือความศรัทธาส่วนบุคคล และการปฏิบัติศาสนกิจก็ควรเป็นหน้าที่ของพระหรือนักบวชประจำศาสนานั้น ด้วยเหตุนี้ คนทั่วไปจึงมักจะถือว่าศาสนาเป็นเรื่องของจิตใจ และไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันทางโลกวัตถุ ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวอาจจะใช้ได้กับศาสนาอื่นๆ แต่ไม่อาจนำมาใช้กับอิสลามได้ ทั้งนี้เพราะอิสลามเป็นระบอบการดำเนินชีวิตที่

⁴ ซุบฯ ย่อมาจากคำว่า ซุบฮานาฮูตะอาลา เป็นคำในภาษาอาหรับ หมายถึง ความบริสุทธิ์และความสูงส่ง ไม่มีแค่อัลลอฮ์ โดยจะใช้ตลอดไปในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และอัลลอฮ์ หมายถึง พระผู้เป็นเจ้าที่แท้จริง ผู้เป็นปฐมเหตุของสิ่งทั้งปวง ไม่มีสิ่งใดเสมอเหมือน ผู้เป็นเจ้าที่ทุกสิ่งต้องยอมจำนน มีอาจต่อต้านได้

⁵ นบี เป็นคำในภาษาอาหรับ หมายถึง ผู้รับสาส์นของอัลลอฮ์ ซุบฯ และทำหน้าที่เผยแผ่สาส์นนั้น

⁶ คือลฯ ย่อมาจากคำว่า ค็อลลอลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เป็นคำในภาษาอาหรับ หมายถึง ขอความสันติสุขจากอัลลอฮ์ของประสบแก่ท่าน โดยจะใช้ตลอดไปในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

⁷ ดูเพิ่มเติมเมอลานา ซัยยิด อบุล อะลา เมาดูดี, ความหมายคัมภีร์อัลกุรอาน, แปลโดยบรรจง บินกาชัน เล่ม 1, (กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม, 2543), หน้า 3 – 6.

⁸ กุรซิด อะหมัด, **มูลฐาน และธรรมชาติแห่งอิสลาม**, แปลโดย อัลอัก(นามแฝง), (กรุงเทพฯ :สมาคมมุสลิมแห่งประเทศไทย, 2543), หน้า 44

⁹ บรรจง บินกาชัน, **เศรษฐศาสตร์การเงินอิสลาม**, (กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม, 2543), หน้า 1.

สมบูรณ์ และเป็นการปฏิบัติที่มีความกลมกลืนกับทุกๆ ด้านของการดำรงอยู่ของมนุษย์ เพราะอิสลามได้ให้ทางนำสำหรับทางเดินของชีวิต ไม่ว่าด้านบุคคลหรือสังคม วัตถุหรือจิตใจ เศรษฐกิจ หรือการเมือง กฎหมายหรือศีลธรรม ประเทศหรือระหว่างประเทศ โดยอิสลามสั่งให้มนุษย์เข้ามาอยู่ภายใต้อาณาเขตอิสลามโดยปราศจากเงื่อนไข และให้ปฏิบัติตามทางนำของพระผู้เป็นเจ้า (อัลลอฮ์ ซุบฯ) ในทุกๆ ด้านของชีวิต¹⁰ ดังที่ซูฟ อัลก็อรฎอวีย¹¹ ได้กล่าวอธิบายว่า “อิสลามเป็นคำสอนที่สมบูรณ์ครบถ้วน ซึ่งประกอบไปด้วยเรื่องของโลกนี้และโลกหน้า ประกอบไปด้วยเรื่องของสิทธิและภาระหน้าที่ มีทั้งส่วนที่เรียกว่า “ศาสนา(พิธีกรรม)” และส่วนที่เป็นการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม อิสลามได้บัญญัติกฎหมายทั้งในเรื่องปัจเจกชน ครอบครัว สังคม รัฐบาล ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และอิสลามคือระบอบที่สมบูรณ์ครบถ้วน เพื่อให้มนุษย์ได้ดำเนินชีวิตอย่างสมบูรณ์ แม้กระทั่งก่อนคลอด ตอนที่เขายังเป็น “ตัวอ่อน” ในท้องแม่ จนถึงหลังจากที่เขาได้ตายก็ยังมีกฎหมายว่าด้วยการจัดการศพ นี่คือการสอนเพื่อมนุษยชาติ มีรายละเอียดในทุกๆ ช่วงของชีวิตมนุษย์” เพราะฉะนั้น อิสลามจึงมิได้เป็นเพียงศาสนาตามความหมายแคบๆ แต่อิสลามเป็นวิถีการดำเนินชีวิตสำหรับมนุษยชาติ ดังที่ชัยคฺ คุฎบ¹² กล่าวว่า อิสลามมิใช่ “ทฤษฎี” ที่ตั้งอยู่บน “การสมมติฐาน” แต่อิสลามเป็น “แนวทางการดำเนินชีวิต” ที่เป็น “ความจริง”

ในเมื่อ อิสลามมิใช่สิ่งใดนอกไปจากการยอมรับโดยสิ้นเชิงต่ออัลลอฮ์ ซุบฯ โดยเฉพาะแต่เพียงองค์เดียว ดังนั้น มนุษย์จึงมิใช่ทาสของตัวเองหรือของบรรพบุรุษ หรือของครอบครัวและชาติ หรือของผู้ปกครอง แม่ทัพ ผู้นำ ผู้มีความรู้ทางศาสนา หรือของใครทั้งสิ้น แต่เขาก็อบาของอัลลอฮ์ ซุบฯ องค์เดียวเท่านั้น¹³ ซึ่งอิสลามประกาศว่า มนุษยชาติทั้งมวลคือการสร้างสรรค์ของพระผู้เป็นเจ้าองค์เดียวเท่านั้น¹⁴ โดยมีต้นตอมาจากพ่อแม่เดียวกัน ดังนั้นทุกคนจึงเป็นพี่น้องกัน และมีฐานะในความเป็นมนุษย์โดยเท่าเทียมกัน¹⁵ เพราะฉะนั้นการเลือกปฏิบัติที่วางพื้นฐานอยู่บนสีผิว ชนชั้น เชื้อชาติ หรืออาณาเขต (และอื่นๆ) เป็นสิ่งที่ไม่มีเหตุผล และเป็นเรื่องหลอกลวงกัน

¹⁰ คุรซิด อะหมัด, มุลฐานฯ, หน้า 44.

¹¹ ซูฟ อัลก็อรฎอวีย, แด่นหนุ่มสาวมุสลิม, แปลโดย อัลอัก(นามแฝง), (กรุงเทพฯ :สมาคมชวามุสลิมแห่งประเทศไทย, 2545) หน้า 54.

¹² ชัยคฺ คุฎบ, แนวทางสู่หลักชัย, แปลโดยบรรจง บินกาซัน, (กรุงเทพฯ : อัลญิฮาด, 2524) หน้า 37.

¹³ เมาลานา ชัยคฺ อบุล อะลา เมาดูดี, มาเป็นมุสลิมกันเถิด, แปลโดยบรรจง บินกาซัน, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม, 2541), หน้า 76.

¹⁴ คุรซิด อะหมัด, มุลฐานฯ, หน้า 22.

¹⁵ เมาลานา ชัยคฺ อบุล อะลา เมาดูดี, ระบอบชีวิตอิสลาม, แปลโดยบรรจง บินกาซัน, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสืออิสลาม, 2542), หน้า 57.

มันเป็นากาเคนของยุคสมัยแห่งอวิชา ซึ่งผู้กล่าวมนุษย์ให้ตกอยู่ในสภาพแห่งความเป็นทาส¹⁶ อันที่จริงแล้ว ความแตกต่างเหล่านี้เป็นสิ่งที่มาเพื่อให้มนุษย์ได้ทำความรู้จักกัน สนธิสนม รักใคร่ ซึ่งกันและกัน แบ่งหน้าที่กันในการเป็นตัวแทนของอัลลอฮ์ ซุบๆ บนโลกนี้¹⁷ แต่ถ้าหากจะมีความแตกต่างที่แท้จริงเกิดขึ้นระหว่างมนุษย์ด้วยกันแล้ว จะต้องเป็นความแตกต่างทางด้านความคิด ความศรัทธา และหลักการเท่านั้น¹⁸ กล่าวคือการศรัทธาในอิสลามต่างหากที่เป็นปัจจัยหรือเงื่อนไขเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น ในการรวมหรือแยกมนุษย์ออกจากกัน

ด้วยเหตุนี้ ใครก็ตามที่ศรัทธาว่าอัลลอฮ์ ซุบๆ เป็นนายและพระผู้เป็นเจ้า และยอมรับทางนำของท่านบิหมัมมัด คือละๆ ว่าเป็นกฎหมายแห่งชีวิตของเขาแล้ว ก็สามารถที่จะเข้าร่วมสังคมนี้ได้ ไม่ว่าเขาจะมีภูมิฐานะ เผ่าพันธุ์ สีผิว หรือพูดภาษาใดก็ตาม เมื่อคนเหล่านั้นเข้ามารวมอยู่ในสังคมเดียวกันแล้ว เขาเหล่านั้นจะได้รับสิทธิ และฐานะทางสังคมเหมือนกัน¹⁹ ดังนั้น แนวความคิดเรื่องความเป็นชาติในอิสลามนั้นไม่ได้มีรากฐานมาจากเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ สีผิว ภาษา พรหมแดน หรือการร่วมมือในด้านต่างๆ แต่ชุมชนอิสลามเป็นชุมชนของผู้ที่เป็นพี่น้องร่วมหลักศรัทธาเดียวกัน ซึ่งผู้ศรัทธาในอุดมการณ์และศาสนาอิสลามก็คือส่วนหนึ่งของประชาชาติอิสลามที่ใครจะคิดกันออกไปไม่ได้²⁰ สำหรับผู้ที่ไม่ยอมรับหลักศรัทธาและมาตรฐานทางศีลธรรมอันนี้ ถึงแม้ว่าสังคมอาจจะยอมรับเป็นสมาชิกได้ แต่สังคมอิสลามก็พร้อมที่จะมีความสัมพันธ์ในการเป็นพี่น้องกับเขาและให้สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานแก่เขาทุกประการ²¹ ด้วยเหตุนี้ อิสลามจึงเป็นคำประกาศสากลที่ปลดปล่อยมนุษย์จากการเป็นทาสมนุษย์ด้วยกัน และจากการเป็นทาสตัณหาของตัวเองด้วย อิสลามยังประกาศว่าอำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของอัลลอฮ์ ซุบๆ แต่เพียงผู้เดียว และพระองค์ท่านนั้นที่เป็นพระผู้เป็นเจ้าของสากลจักรวาล นอกจากนี้อิสลามยังหมายถึง การทำทาสระบบต่างๆ ที่วางพื้นฐานอยู่บนอำนาจอธิปไตยเป็นของมนุษย์ กล่าวอย่างสรุปก็คืออิสลามต้องการขจัดความเป็นพระผู้เป็นเจ้าเหนือมนุษย์ด้วยกันเองทุกรูปแบบ และเป็นการประกาศว่ากฎของพระองค์นั้นเป็นกฎเหนือโลก²² เพราะฉะนั้น จึงสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์สูงสุดของอิสลามก็คือ การทำลายความเป็นพระเจ้า

¹⁶ คุรซิด อะหมัด, มูลฐาน๑, หน้า 22.

¹⁷ ซัยยิด กุฎบ, นี่คือนิฮายัต, แปลโดยฮาซิม หนูนอนันต์, (Kuwait : I.I.F.S.O., 1980), หน้า 128 - 129.

¹⁸ เมาลานา ซัยยิด อบุล อะลา เมาดูดี, ระบอบชีวิตอิสลาม, หน้า 144.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

²⁰ คุรซิด อะหมัด, ปรัชญาชีวิตครอบครัวและการแต่งงานในอิสลาม, แปลโดยพิเชษฐ์ กาตามเกษตร์, (กรุงเทพฯ : ชมรมนักศึกษามุสลิม มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524), หน้า 21.

²¹ เมาลานา ซัยยิด อบุล อะลา เมาดูดี, ระบอบชีวิตอิสลาม, หน้า 59 - 60.

²² ซัยยิด กุฎบ, หนทางสู่หลักชัย, หน้า 78.

ของมนุษย์เห็นอมนุษย์ด้วยกันลง และนำเขาไปอยู่ภายใต้กฎหมายของอัลลอฮ์ ซุบฯแต่เพียงผู้เดียว
นั่นเอง²³

จากความหมายและขอบข่ายของอิสลาม ได้แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์
ของอิสลามอย่างชัดแจ้งถึงความผูกพันกับหลักการและเนื้อหาของสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะ
หลักการที่สำคัญประการหนึ่งที่อิสลามได้แสดงถึงการมีอยู่ของหลักการสิทธิมนุษยชนในตัวเอง
อย่างชัดแจ้ง ซึ่งอาจเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญสูงสุดของหลักการสิทธิมนุษยชนด้วยซ้ำไป นั่นคือ
ความต้องการปลดปล่อยมนุษย์ออกจากความเป็นทาสมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบและมี
การเปลี่ยนแปลงรูปแบบอยู่ตลอดเวลา และยังมีเนื้อหารายละเอียดที่มากมาย เพราะการเป็นทาส
นั้นมีความเป็นพลวัต และมีปฏิสัมพันธ์กับส่วนอื่นๆของสังคม แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับ
มุมมอง ทศนคติ และสามัญสำนึกของแต่ละฝ่าย

แต่ถึงกระนั้นก็ตาม หลักการคำสอนของอิสลามก็ยังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอว่า
มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งเห็นได้ตามสื่อต่างๆ ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และ
สิ่งตีพิมพ์ แม้กระทั่งในที่ประชุมสัมมนาในระดับต่างๆ ก็มีการกล่าวถึงอยู่เสมอๆ เช่นกัน และทำให้
เกิดการโต้ตอบระหว่างกัน ซึ่งบางครั้งเป็นสาเหตุของการนำไปสู่ความขัดแย้งในระดับต่างๆ ใน
ภูมิภาคต่างๆ ของโลก ยกตัวอย่างเช่น บทบัญญัติว่าด้วยญิฮาดและการก่อการร้ายในอิสลาม ญิฮาด
หมายถึง การต่อสู้ดิ้นรนอย่างสุดความสามารถด้วยการเสียสละชีวิต ทรัพย์สินและสิ่งต่างๆ ที่
ครอบครองไว้ไปในหนทางของ อัลลอฮ์ ซุบฯ ครอบคลุมทุกกิจการงานที่ดีมีประโยชน์ ซึ่งรูปแบบ
หนึ่งของการญิฮาดก็คือ การต่อสู้กับศัตรูด้วยกฎเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆที่อิสลามได้บัญญัติไว้ เช่น
ห้ามฆ่าผู้บริสุทธิ์ที่ไม่ใช่ทหาร อันได้แก่ คนชรา สตรี และเด็ก ห้ามทำลายศพ ห้ามทำลายบ้านเรือน
และสถานที่ต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสงคราม เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อเชิดชูความถูกต้อง เพื่อ
รักษาความยุติธรรม ความสงบสุขและสันติภาพ เพื่อปราบปรามและจัดการก่อการร้ายที่อาจจะเกิด
ขึ้นในทุกรูปแบบ เพื่อปกป้องประเทศชาติจากการรุกรานและยึดครองดินแดนตลอดจนทรัพยากร
ต่างๆ และเพื่อต่อสู้กับพวกล่าอาณานิคมทั้งหลายที่ข่มขี่ผู้อาศัยดั้งเดิมออกจากบ้านเรือนของพวกเขา
รวมทั้งผู้ให้การสนับสนุน และผู้ที่ไม่รักษาสัญญาที่ได้กระทำไว้ ส่วนการก่อการร้าย หมายถึง
การทำร้ายที่เกิดขึ้นโดยบุคคลหรือประเทศหนึ่งด้วยการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ทั้งในด้านศาสนา ชีวิต
ทรัพย์สิน สติปัญญา เกียรติและศักดิ์ศรี โดยรวมถึงการสร้าง ความหวาดกลัว สร้างความเดือดร้อน
กดขี่ข่มเหง ข่มขู่ คุกคาม เช่นฆ่าโดยมิชอบ ปิดเส้นทางและปล้น ซึ่งลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ
การสงคราม การทำลายทรัพย์สินส่วนบุคคลและส่วนรวม การทำลายทรัพยากรของประเทศ

²³ เมาลานา ซัยยิด อับดุล อะลา เมาดูดี, *มาเป็นมุสลิมกันเถิด*, หน้า 309 – 310.

ตลอดจนการทำลายสิ่งแวดล้อมอีกด้วย²⁴ เพราะฉะนั้น จำเป็นจะต้องมีการแยกแยะระหว่างนิยามกันการก่อการร้ายหรือระหว่างการต่อสู้กับการละเมิด การรุกราน และความอยุติธรรมทั้งหลาย กับการใช้ความรุนแรงในการรุกรานและยึดครอง ริดรอนและข่มขู่โดยแห่งดินแดนของผู้อื่น การข่มขู่คุกคาม และสร้างความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนผู้บริสุทธิ์ และขับไล่พวกเขาออกจากบ้านเรือนจนกลายเป็นผู้อพยพ ดังนั้น การนำเอาการก่อการร้ายของเหล่าผู้ธรรมและผู้โหดร้ายทารุณทั้งหลาย ซึ่งได้ยึดครองดินแดนผู้อื่น การข่มขู่เกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การดูหมิ่นเหยียดหยามสถานศักดิ์สิทธิ์ ยึดและปล้นสดมภ์ทรัพยากรอันมีค่าของผู้อื่น มาเทียบเคียงกับสิทธิในการป้องกันตนเองโดยชอบธรรม ซึ่งเป็นการต่อสู้ของผู้ถูกกดขี่ เพื่อปลดปล่อยตนเองและกำหนดชีวิตได้เองนั้น จึงเป็นเรื่องที่เหลวไหลและเป็นไปไม่ได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งทางสมัชชานิติศาสตร์อิสลาม ได้แถลงว่า การก่อการร้ายหรือการรุกรานของชาติหนึ่งต่ออีกชาติหนึ่ง เป็นการก่อการร้ายที่ชั่วช้าและเลวร้ายที่สุด และเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพของโลกมากที่สุด ซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือ การก่อการร้ายอันรุนแรงและเหี้ยมโหดที่กระทำโดย อิสราเอลต่อปาเลสไตน์ ซึ่งทางสมัชชานิติศาสตร์อิสลาม เห็นว่า การต่อสู้กับการก่อการร้ายเหล่านี้ ถือเป็นสิทธิในการป้องกันตนเอง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการญิฮาดนั่นเอง

แต่ในทางกลับกัน รัฐบาลของบางประเทศกลับให้การสนับสนุนแก่อิสราเอล ทั้งทางด้านการทหาร การเมือง และเศรษฐกิจ ด้วยการมีส่วนร่วมในการเข่นฆ่าประชาชนชาวปาเลสไตน์ที่บริสุทธิ์เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นคนชรา สตรี และเด็ก และดำเนินการกดดันปาเลสไตน์ให้ยอมจำนนและศิโรราบมากขึ้น โดยการให้สัญญาต่างๆ ที่ไม่สามารถรับประกันได้และมักจะได้รับการเพิกเฉยและละเมิดจากอิสราเอลอยู่เสมอ และออกเสียงลงมติสนับสนุนอิสราเอลในการประชุมองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ที่เป็นผลประโยชน์ของอิสราเอล แต่ในทางกลับกันจะออกเสียงโต้แย้งหรือคัดค้านมติที่ประณามพฤติกรรมอันโหดเหี้ยมของอิสราเอล และที่สำคัญ คือได้ประณามความพยายามในการป้องกันตนเองของปาเลสไตน์ที่ปราศจากอาวุธใดๆ นอกจากก้อนหิน แต่ในขณะเดียวกันก็ให้การสนับสนุน หรือมีมติต่อพฤติกรรมการคุกคาม การสังหาร การทำลายล้างด้วยปืน ระเบิด รถถัง และเครื่องบินอย่างไร้ความปราณี ปราศจากการแยกแยะของอิสราเอลต่อปาเลสไตน์²⁵ และมักจะได้ประณามว่าด้วยญิฮาดและการก่อการร้ายกรณีที่มีมุสลิมกลุ่มต่างๆ ในปาเลสไตน์ และอัฟกานิสถาน ได้ทำการต่อสู้แบบจรรยาบรรณกับฝ่ายตรงข้าม ในทัศนะของมุสลิม พวกเขาเหล่านั้นคือ “นักรบ นักต่อสู้เพื่อสิทธิและเสรีภาพของพวกเขา” แต่ในทัศนะของรัฐประชาชาติ

²⁴ นีรนาม, สารสันนิบาตโลกมุสลิมถึงประชาชนชาวอเมริกัน, (ปัตตานี : วิทยาลัยอิสลามยะลา, 2546), หน้า 31-32.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 46-48.

ตะวันตกกลับเรียกนักต่อสู้เหล่านั้นว่า “ผู้ก่อการร้าย” ซึ่งให้ความหมายในทางร้ายเพื่อประโยชน์ของฝ่ายตน²⁶ และอีกตัวอย่างหนึ่ง คือ กรณีสิทธิสตรี ในขณะที่สตรีในสังคมรัฐประชาชาติตะวันตกส่วนใหญ่ สามารถที่จะแต่งกายอย่างไรก็ได้เมื่อออกไปนอกบ้าน จะเปิดเผยขาอ่อน หน้าท้อง สะดือ หน้าอก ต้นคอ หรือจะแต่งกายรัดรูป จนกระทั่งเห็นสัดส่วนต่างๆของร่างกายอย่างชัดเจนก็ย่อมกระทำได้ แต่ในทางตรงกันข้ามสตรีในอิสลาม เมื่อมีความจำเป็นต้องออกนอกบ้าน จำเป็นต้องปกปิดส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างมิดชิด ยกเว้นใบหน้าและฝ่ามือเท่านั้นที่อนุญาตให้เปิดเผยได้ นอกจากนี้การสวมใส่เสื้อผ้าก็ต้องไม่รัดรูปจนเห็นสัดส่วนต่างๆของร่างกาย ซึ่งอิสลามให้เหตุผลว่าเพื่อปกปิดส่วนของร่างกายที่เขี้ยววน และเพื่อปกป้องคุ้มครองสตรีจากมนุษย์ที่มีจิตทราม ไม่ให้มาลวนลามทั้งทางสายตาและทางร่างกาย หรือมากล่าวหาและโหม่ นอกจากนั้นเพื่อป้องกันการโอ้อวดความสวยงามหรือเรือนร่างที่เขี้ยววนระหว่างสตรีและบุรุษ ซึ่งนำไปสู่การกระตุ้นอารมณ์ทางเพศและอื่นๆในทำนองเดียวกันนี้ เป็นต้น²⁷

ทั้งนี้ จากการที่มีทัศนะหรือมุมมองที่แตกต่างกันในเรื่องเนื้อหา และรายละเอียดของหลักการสิทธิมนุษยชน อาจเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆเหล่านี้²⁸ คือ ประการที่หนึ่ง เนื่องจากสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่ขัดแย้งกัน ระหว่างหลักอุดมการณ์(ปรัชญาสากล) กับการปฏิบัติ (ในสภาพแวดล้อมทางสังคม-วัฒนธรรมของสังคมนอกตะวันตก) ซึ่งแม้กระทั่งในสังคมตะวันตกเองก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงปัญหานี้ได้เช่นกัน

ประการที่สอง อาจเนื่องมาจากการใช้ปรัชญาสากลๆ เพียงอย่างเดียวมาเป็นมาตรฐานอ้างอิง ในการตรวจสอบการประพฤติปฏิบัติต่างๆว่าสอดคล้องหรือฝ่าฝืนมาตรฐานสากลอย่างไรหรือไม่ในสังคมนั้น เพราะจริงๆแล้วหลักการใหญ่ๆในปรัชญาสากลๆนั้นเป็นลักษณะเฉพาะของสังคม-วัฒนธรรมตะวันตก ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อจำกัดอยู่มากในการที่จะนำไปใช้กับสังคมอื่นๆ

²⁶ดูเพิ่มเติมกิติมา อมรทัต, “ปัญหาเรื่องการก่อวินาศกรรมกับหลักการอิสลาม”, รัฐศาสตร์สาร, ปีที่ 23 ฉบับที่ 1 (2544), นรินาม, ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาปาเลสไตน์, วารสารสายสัมพันธ์, พิมพ์ครั้งที่ 2, (พฤศจิกายน 2543) และสวัสดิ์ วงศ์สมุทร (บก.), อุซามะฮ์ บินลาเดน วีรบุรุษของผู้ถูกกดขี่, หนังสือพิมพ์ทางนำ, (ฉบับพิเศษ, 2543).

²⁷ดูเพิ่มเติม เมลานา ซัยยิด อบุล อะลา เมาคูดี, การคลุมหน้ากับสถานภาพสตรีในอิสลาม, แปลโดย กุหลาบเขียว(นามแฝง), (กรุงเทพฯ : สมาคมนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม, 2527).

²⁸สรุปความจาก เสน่ห์ จามริก, สิทธิมนุษยชนฯ.(กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543),

ประการที่สาม อาจเกิดจากธรรมชาติของปัญหาสิทธิมนุษยชนเอง ซึ่งมักเป็นเรื่องยั่วให้ เกิดอารมณ์ร้อนแรง ทำให้มองเห็นปัญหาแบบขาวดำ โดยปราศจากการใคร่ครวญถึงพื้นฐานทาง วัฒนธรรมและความคิดความเชื่อของคนส่วนใหญ่ ประกอบกับเป็นปัญหาที่มีมิติสลับซับซ้อน เกี่ยวโยงทุกด้าน ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ กฎหมาย และการเมือง ตลอดจนการ เปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

เพราะฉะนั้น การศึกษาเรื่องสิทธิมนุษยชนจึงจำเป็นต้องแยกแยะระหว่างปรัชญาอุดมการณ์ และหลักการกับความเป็นไปได้และลักษณะรูปแบบ รวมทั้งวิถีทางของพัฒนาการสิทธิมนุษยชน ภายในสังคมหนึ่งๆ เนื่องจากเรื่องราวและปัญหาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนเต็มไปด้วยความสลับ ซับซ้อนเกินไปที่เพียงแค่เรียนรู้และยึดถือตัวแบบ หรือหลักอุดมการณ์ในเชิงนามธรรมเท่านั้น หาก ยังจำเป็นจะต้องขยายขอบข่ายการเรียนรู้เฉพาะกรณีของแต่ละสังคมๆ ไป ซึ่งอาจเป็นช่องทางให้ได้ เห็นและเข้าใจถึงสมมติฐานของปมปัญหาที่แท้จริง รวมทั้งหนทางที่จะแก้ไขและเปลี่ยนแปลง²⁹

ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้มีความสนใจที่จะศึกษาสิทธิมนุษยชนในอิสลาม เนื่องจากเป็นศาสนา และวิถีการดำเนินชีวิตที่มีอิทธิพลต่อแนวความคิดและการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของมุสลิม ซึ่งอาจ จะเป็นประชากรส่วนใหญ่หรือส่วนน้อยในประเทศชาติต่างๆ ของโลก โดยจะทำการศึกษาในเชิง อุดมการณ์และหลักการ เพื่อต้องการทราบว่าสิทธิมนุษยชนในอิสลามมีหลักการและเนื้อหาสาระ เป็นอย่างไร โดยแหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาวิจัยที่สำคัญที่สุดคือ อัลกุรอานและสุนนะฮ์ ซึ่งจะศึกษาจาก งานเขียนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายแหล่งข้อมูลทั้งสอง และประการสำคัญจะต้องเป็นแหล่ง ข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มอะฮ์ลุลสุนนะฮ์วัลญามาอะฮ์เท่านั้น เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ยึดมั่นถือมั่น ต่อแนวทางของท่านนบีมุฮัมมัด คือลฯ บรรดาสาวกของท่านทุกคน และบรรดาผู้ที่เจริญรอยตาม แนวทางของพวกเขาทั้งสองในทุกๆ เรื่อง และประการสำคัญพวกเขาลีกห่างจากการอุดหนุนหลัก คำสอนใหม่ๆ ขึ้นมาในอิสลาม นอกจากนี้แนวทางของพวกเขาเป็นที่ยอมรับและปฏิบัติตามมากที่สุด ในประชาชาติมุสลิมทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะมีรูปแบบการศึกษาในเชิง ลักษณะเปรียบเทียบแนวคิดหรือคำอธิบายของนักปราชญ์ที่สำคัญของโลกมุสลิม ในประเด็นสิทธิ มนุษยชนในอิสลาม ทั้งนี้เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องและลึกซึ้งต่อหลักการอิสลาม โดยเฉพาะ ด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะได้นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้า และอธิบายถึงสาเหตุ ตลอดจนแสวงหา หนทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับมุสลิมและอิสลามได้อย่างถูกต้อง ในที่สุด สังคมก็จะได้รับความสันติที่แท้จริงและยั่งยืนตลอดไป

²⁹ เสน่ห์ จามริก, สิทธิมนุษยชน ๗, หน้า 254 – 255.

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาที่มา และรากฐานของอิสลามที่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน
2. เพื่อศึกษาคำนิยามและขอบข่ายความเป็นมนุษย์ในอิสลาม
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชน/มนุษย์ สังคม และรัฐในอิสลาม

1.3 นิยามศัพท์

มุสลิม หมายถึง ผู้ศรัทธาในอัลลอฮ์ ซุบฯ ว่าเป็นพระเจ้าที่แท้จริงเพียงพระองค์เดียวและมอบน้อมยอมจำนนต่อพระประสงค์ของพระองค์โดยสิ้นเชิง ดังนั้น มุสลิมจึงเป็นบุคคลใดก็ได้โดยไม่คำนึงถึงสีผิว เผ่าพันธุ์หรือภาษา และมุสลิมก็มีชีวิตอยู่ในสมัยของนบีมุฮัมมัด ศ็อลฯ เท่านั้น หากแต่มีชีวิตรมาในทุกยุคทุกสมัยที่มีนบีก่อนหน้านั้นแล้ว สิ่งที่ตัดสินว่าใครเป็นมุสลิมก็คือความศรัทธาในอัลลอฮ์ ซุบฯ และปฏิบัติตามคำสอนของนบีที่มาจากพระองค์

สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิหรือความเป็นอิสระที่อัลลอฮ์ ซุบฯ ได้ทรงกำหนดและประทานมาให้แก่มนุษยชาติทั้งมวลโดยผ่านนบีมุฮัมมัด ศ็อลฯ เนื่องจากความเป็นมนุษย์ นับตั้งแต่เป็นตัวอ่อนอยู่ในท้องมารดาเป็นต้นไป ในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคล และในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม โดยที่สิทธิดังกล่าวต้องไม่ละเมิดสิทธิอีกบุคคลหนึ่งหรือของสังคม และสิทธิดังกล่าวยังได้กำหนดให้อีกบุคคลหนึ่งหรือสังคม มีหน้าที่ในการรักษา และคุ้มครองสิทธิดังกล่าวไม่ให้ถูกละเมิดอีกด้วย

อะฮฺลุสสุนนะฮฺอัลญามาอะฮฺ หมายถึง บรรดาผู้ยึดมั่นถือมั่นต่อสุนนะฮฺของท่านนบีมุฮัมมัด ศ็อลฯ บรรดาสาวกของท่าน และบรรดาผู้ที่เจริญรอยตามแนวทางของพวกเขา ทั้งในเรื่องหลักยึดมั่น คำพูด การกระทำ และการยอมรับ และเป็นผู้ดำรงมั่นในการปฏิบัติตาม และหลีกเลี่ยงจากการอูตริ

อิสลาม เป็นคำภาษาอาหรับ โดยภาษาแล้วหมายถึงการยอมจำนนเพื่อบรรลุถึงความสันติ ในทางวิชาการหมายถึงแนวทางการดำเนินชีวิตที่อัลลอฮ์ ซุบฯ ได้ทรงประทานแก่มนุษย์ในทุกยุคทุกสมัย และพระองค์ได้ทรงทำให้สมบูรณ์ครบถ้วนในสมัยศาสดามุฮัมมัด ศ็อลฯ ซึ่งอิสลามเป็นทั้งระบบความเชื่อและแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ครอบคลุมพฤติกรรมของมนุษย์ในทุกๆด้าน ตั้งแต่เกิดจนตาย นับตั้งแต่เรื่องปัจเจกชน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ โดยมีรากฐานที่มาจากคัมภีร์อัลกุรอานและสุนนะฮฺ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงหลักการคำสอนที่สำคัญในอิสลาม
2. ทำให้ทราบและเข้าใจถึงหน้าที่ และสิทธิระหว่างประชาชน สังคม และรัฐในอิสลาม
3. ทำให้ได้รับองค์ความรู้อิสลามที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายสาเหตุและวิธีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือปัญหาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับมุสลิม
4. ทำให้มีความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับฐานคิดของมุสลิม ซึ่งนำไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ดีขึ้น